

ZPRÁVY SLUKO

VYDÁVÁ

STUDIJNÍ A LIDOVÝCHOVNÝ ÚSTAV KRAJE OLOMOUCKÉHO
(KRAJSKÉ MUSEUM)

Objednávky řiďte na SLUKO, Olomouc I, náměstí Republiky 6, tel. 2731

Březen 1955

Číslo 46

Krajský aktiv musejních pracovníků a zástupců vlastivědných kroužků kraje Olomouckého.

(Zápis z aktivu.)

Ve čtvrtek dne 31. března t. r. konal se v Olomouci krajský aktiv musejních pracovníků a zástupců vlastivědných kroužků v Olomouckém kraji. Jednání zahájil ředitel Krajského musea Dr. Jaroslav Kanyza uvitáním přítomných a uvedl jako hlavní bod dnešního jednání nárys spolupráce sokresními musei a rozvinutí práce vlastivědných kroužků v kraji. Poukázal také na dnešní politickou aktualitu — snížení cen potravin a průmyslového zboží a vyzval přítomné, aby na toto rozhodnutí strany a vlády odpověděli zvýšením a prohloubením vědecké a osvětové práce. Předal pak slovo novému pracovníku odboru kultury rady KNV, krajskému inspektorovi pro věd. osvětová zařízení soudruhu Oldřichu Zemanovi.

S. Zeman ve svém projevu rozvedl tyto čtyři základní úkoly dnešního vlastivědného musea:

1. Přispívat ke zvýšení úrovně vzdělanosti.
2. Učit poznávat dobře svůj kraj.
3. Vychovávat k socialistickému vlastenectví.
4. Uchovávat kulturní hodnoty.

Zdůraznil 2 otázky, které budou na dnešním aktivu v dopoledním pořadu projednávány. Jsou to: putovní výstava »Na pomoc zemědělství« a účast vlastivědných musei na oslavách 10. výročí osvobození kraje a vlasti Sovětskou armádou.

Pak Dr. Vlad. Jochman hovořil o plánu na II. čtvrtletí. Plán práce nemá být pokládán jen za administrativní úkol a formální záležitost, nýbrž je to důležitá pomůcka jak pro řízení musei, tak pro musejníky samé pro zvládnutí rozsáhlých úkolů. Po stránce formální je třeba dbát pokynů odb. kultury R-KNV pro sestavování plánů práce ve vlast. museích z 19. 11. 1954. Při sestavování plánu na II. čtvrtletí je třeba vycházet z hlavních úkolů, jak je sestavil plán hlavních úkolů vlastivědných musei na rok 1955.

Hlavním a základním dlouhodobým úkolem stále zůstává přebudování a vybudování exposic okr. musei podle směrnic z 2. 11. 1954.

V následujícím čtvrtletí je třeba vážně přistoupit k pracím na jednotlivých stupních příprav k vybudování nových instalací, především v museích v Bruntále a v Přerově. Úkoly budování nových exposic jsou prvořadé a všechny ostatní úkoly se jim musí podříditi.

Druhým hlavním úkolem dále zůstává péče o sbírkový fond. Až na musea v Kojetíně a v Rýmařově se podařilo sbírky vcelku řádně zabezpečit, nyní je třeba pokračovat v inventarisaci. Dosud byl opomíjen soustavný sběr materiálu především k dějinám dělnického hnutí a současnosti.

Pro pomoc zemědělství je určena putovní výstava »Na pomoc zemědělství«, kterou připravuje Krajské museum. Do okresů přijde v květnu. Je třeba řádně zajistit její organizaci a v jejím rámci uspořádat doplňující osvětové podniky.

Dále je třeba rozšiřovat kulturně-osvětovou práci museí, v příštím čtvrtletí bude pochopitelně zaměřena především k oslavám 10. výročí osvobození. Všechna musea uspořádají k tomuto výročí výstavy. Větší pozornost je třeba věnovat přednáškové činnosti.

Z úkolů organizačních je třeba věnovat mimořádnou pozornost organisování vlastivědných kroužků a odbornému vedení práce v nich, dále dobudovat poradní sbory. Po doplnění plánů na základě připomínek odboru kultury jsou plány hlavních úkolů na rok 1955 sestaveny již vcelku uspokojivě.

Dr. Kanyza hovořil pak o pomoci Krajského musea museím okresním. Vyšel z pokynů ministerstva kultury z 2. 2. 1955, které v podstatě formulují to, co jsme dali do plánu hlav. úkolů na r. 1955 v prosinci m. r., jak se to jeví v kap. 5 našeho ročního plánu. Na základě toho ustaven instruktorský sbor, který bude pečovat o budování museí v kraji po odborné stránce. Byly sestaveny pokyny také pro instruktory, jimž byla do odborné péče svěřena jednotlivá musea. Dohled na tuto činnost bude vykonávat dr. Jochman, který i po přechodu do Krajského musea bude vykonávat funkci krajského inspektora pro okresní musea a jejich pobočky. Pokyny pro instruktory byly schváleny odb. kultury R-KNV s tím dodatkem, že každý instruktor je povinen nejméně dvakrát za čtvrtletí navštívit své museum a o své návštěvě podává zprávy odboru kultury R-KNV, ředitelství Krajského musea a správě okresního musea. Aby se tato pomoc mohla účinně rozvíjet, je i zde třeba postupovat při budování exposic okresních museí podle plánu a určit také jeho časový sled, což se má vyjádřit harmonogramem. Tento harmonogram byl sestaven v průběhu jednání. Podle něho bude postupováno v uskutečňování jednotlivých etap při budování exposic okresních museí tak, aby tato byla vybudována do roku 1960. Vedle pomoci při přípravě exposic poskytnou odborní pracovníci Krajského musea a jeho dílny odbornou pomoc tak, jak o tom mluví pokyny pro instruktory. Pomoc Krajského musea okresním museím se projeví také v tom, že bude i letos uspořádán týdenní kurs pro musejní pracovníky. Pracovníci okresních museí, zejména bližších, mají možnost zúčastnit se i školení, které pořádá Krajské museum každé druhé pondělí. Pracovníci Krajského musea mají možnost přednášet na vlastivědná témata na večerech, uspořádaných okresními musei a tak jim pomáhat při plnění osvětové činnosti.

Diskuse osvětlila jednotlivé otázky a způsoby pomoci Krajského musea okresním museím.

V dalším bodu hovořil soudruh Zeman o spolupráci museí při oslavách 10. výročí. Zdůraznil povinnost všech museí uspořádat důstojné výstavy, jak o tom mluví pokyny ministerstva kultury. Tyto výstavy je třeba organisovat za spolupráce orgánů strany, veřejné správy, masových organisací i závodů, které dostaly po své linii k tomu pokyny. Výstavy mají zachytit výsledky budování za 10 let. Výstavy je třeba doplnit přednáškami, filmy a pod.

V diskusi k referátu soudruha Zemana se ukázalo, že dobře připravují výstavy musea v Olomouci, v Jeseníku, Prostějově, Přerově, Šternberku, Šumperku a jiná, jinde však příprava výstavy zaostává (Hranice, Bruntál a j.). Při přípravě vznikají značné potíže pro nepochopení různých složek, především závodů. Soudruh Zeman zařídí, aby příslušné složky dostaly patřičné pokyny.

Opoledne ve 13,30 hod. vyhlásil Dr. Kanyza se zástupci okresních museí stanovení turnusů putovní zemědělské výstavy.

Ve 14 hodin zástupce ministerstva kultury soudruh Dr. Karel Šmrha přednesl referát na thema »Vlastivěda a činnost vlastivědných kroužků«.

Osvětlil pojem vlastivědy s dnešního hlediska. Jedním z nástrojů šíření vlastivědy a regionalismu jsou vlastivědné kroužky, jednak při osvětových besedách, jednak při Domech osvěty. Dnes tvoří vlastivědné kroužky kolektiv, přístupný širokým masám. Jejich členové nepokládají členství jen za formalitu, ale podílejí se na práci musea. Dále hovořil o formách práce a uváděl příklady náplně kroužků (studium odborné literatury, sběr materiálu, práce ve sbírkách, ochrana památek a přírody).

4—5 lidí může již tvořit zájmovou skupinu, zaměřenou na určitý vědní obor a napojenou na vlastivědný kroužek. Tato zájmová skupina má vést své pracovní záznaky. Vedoucího vlastivědného kroužku určí vedoucí osvětového zařízení. Doporučoval také vlastivědným kroužkům úzkou spolupráci s lidovými knihovnami. Vedoucí zájmové skupiny nemusí být na slovo vzatý odborník. Doporučoval také zapojit do kroužku místního kronikáře a v odlehlých obcích zajistit si důvěrníky vlastivědných kroužků, kteří pak pomáhají zjišťovat a zachraňovat materiál v celé oblasti. Někde se osvědčily kulturní večery — předčítání z kronik. Důležitou složkou práce vlastivědných kroužků je také spolupráce se školami. V přednáškové činnosti spolupráce s Čs. společností pro šíření vědeckých a politických znalostí. Pořádání vycházek — pouze však v oblasti kraje — s vlastivědným zaměřením. Spolupráce s vlastivědnými kroužky na závodech je velmi žádoucí. Dobré výsledky své práce nemá si kroužek ponechat pro sebe, ale propagovat je (někde se osvědčily letáky, rozhlas a pod.). Kroužek má také mít svůj plán práce, který však má zachytit jen hlavní úkoly. Pro finanční zabezpečení kroužku doporučoval přednášející, aby byly napojeny na Domy osvěty a osvětové besedy. Dary mohou kroužky přijímat, vstupné při kulturních podnicích vybírat jen tehdy, byla-li nějaká reže a dovolují-li to poměry.

Po referátu soudruha dr. Š m r h y se rozvinula dvouhodinová diskuse. Její velká část byla věnována organizačnímu zajištění práce kroužků. V diskusi se ukázalo, že praxe by vyžadovala jiného řešení, než udávají pokyny ministerstva kultury. Shromáždění musejníci i zástupci vlastivědných kroužků doporučují, aby ministerstvo kultury revidovalo své pokyny v té věci, protože je pracovně účinnější napojit práci vlasteneckých kroužků přímo na musea. V další části diskuse o náplni práce vlasteneckých kroužků přinesli účastníci aktivu řadu zpráv o činnosti a podnětů (Prostějov, Uničov, Sternberk, Tovačov, Šumperk). Soudruzi z okresních museí, kde dosud vlastivědné kroužky nejsou (Hranice, Zábřeh), se zavázali, že je co nejdříve zorganizují tak, aby se staly vydatnými pomocníky masově-politické práce regionálního charakteru.

Závěrem Dr. Š m r h a zhodnotil aktivitu kroužků a poděkoval za dosavadní práci.

Na závěr pracovníci vlastivědných museí kraje Olomouckého a zástupci vlastivědných kroužků na svém aktivu dne 31. března 1955 přijali toto usnesení:

1. Postupovat plánovitě a zodpovědně v postupném budování exposic okresních vlastivědných museí podle časového plánu, přijatého na tomto shromáždění.

2. Uspořádat výstavu k 10. výročí našeho osvobození a uložit sebraný materiál v museu pro instalaci oddělení výstavby socialismu.

3. Zorganizovat putovní výstavu »Na pomoc zemědělství« a uspořádat kolem ní besedy, přednášky, filmová představení za spolupráce s DO, OB, JZD atd.

4. Zorganizovat a obsahově řídit vlastivědné kroužky dospělých a mládeže.

5. Ustavit poradní sbor okresního musea (kde ještě není) a rozvíjet jeho činnost tak, aby byla k trvalému prospěchu musea a rozvíjení jeho činnosti.

Toto usnesení bylo přijato jednomyslně.

Nakonec Dr. K a n y z a zhodnotil tento aktiv a přál všem přítomným, aby se jim práce dařila v tom duchu a v tom nadšení, s jakým se činně zúčastnili celého jednání.

Zapsala M. S m e j k a l o v á.

Odbor věd přírodních

● *Geologické a paleontologické oddělení* (dr. Vladimír Strnad). Těžiště referentovy práce spočívalo v sestavování libreta exposice geologie, mineralogie a paleontologie v hlavní ústavní budově. V rámci plnění hlavního úkolu (studium a hodnocení trilobitů z hornobenešovského devonu) soustředil referent literaturu o čel. *Otarionidae* R. & E. RICHTER a navázal spolupráci se Zofíí K i e l a n o v o u z Varšavy, která zastala oddělení separáty své práce z téhož oboru. Dále referent shromáždil geochemické, geologické, mineralogické a paleontologické příspěvky pro Sborník SLUKO II a zařídil schválení dodaných rukopisů recensenty univ. prof. dr. Fr. Němcem z VŠP v Olomouci a doc. dr. Vl. Kalabísem z MU v Brně.

Dalším recesentům bude tato část Sborníku předložena v nejkratší době tak, aby svazek mohl vyjít co nejdříve. — Referent se činně účastnil při projednávání letošních průzkumných akcí Krajské výzkumné komise. Smlouvy s jednotlivými badatelskými kolektivy budou navrženy v měsíci dubnu t. r. — Se spolupracovníky a mladými vědeckými pracovníky měl referent celkem 7 konzultací (B. Koverdýnský, Zahradníková, Fr. Göttler, V. Richter, M. Brenzová). — V rámci náboru spolupracovníků publikoval referent ve Stráži lidu, č. 22., r. XI. z 18. 3. 1955 náborový článek, na jehož základě se přihlásili noví spolupracovníci J. Zukaal a Fr. Karger. Oddělení navštívil dr. Markovič z košického technického musea a referent mu poskytl informace o stavu budování SLUKO. V rámci školení členů ZR SLUKO vedl dvouhodinovou lekci o funkci a úkolech ZR a pro výstavu o musejnictví v ČSR v Nár. muzeu v Praze připravil texty a materiál.

S pracovníky Slez. studijního ústavu z Opavy s dr. Fr. Krkavcem, dr. Lad. Kempným a dr. Vl. Kroutilíkem dohodl referent ve funkci vedoucího odboru přír. věd SLUKO úzkou spolupráci při provádění průzkumu obou ústavů, jejichž pracovní oblasti sousedí.

● *Mineralogické a petrografické oddělení* (Rad. Sládek). Práce ve sbírkách byla zaměřena na určování materiálu z loňských sběrů a jeho dokumentační a evidenční zpracování. Dále prováděl referent inventarisaci systematické sbírky mineralogické a podle plánu zainventoval 120 kusů. Oddělení navštívil referent Rudního průzkumu s. Buffi z Brna za účelem předání dokumentačního materiálu z akcí nerostného průzkumu ústavu. S dr. J. Skácelem z ČMRP - Rýmařov byla dojednána spolupráce při letošních výzkumných pracích v desenské klenbě.

● *Botanické oddělení* (dr. Boh. Šula). Také v březnu pokračovala akce výměny semen v rámci spolupráce našeho oddělení s městskými sady. Byla získána semena dalších více než 60 rostlinných druhů. — Prof. dr. J. Kabelík a referent dodali do denního tisku dva články informační o konopí, jeho užití a dalších možnostech využití, především jakožto léčivé rostliny. Kromě toho napsal referent do denního tisku článek o přírodních poměrech na rašelinných útvarech u Rejvízu. — Ze sbírek oddělení byla zapůjčena kolekce mikroskopických preparátů (anatomie) pro školskou potřebu. — Člen vlastivědného kroužku mladých při SLUKO, s. Jan Bartušek z 11leté školy v Olomouci-Hodolanech, předal nám materiál ze svých přírodovědných pozorování v údolí Bělkovic pod Skalici.

● *Zoologické oddělení* (Prom. biol. Eva Petruželová). Referentka zainventovala dalších 100 čísel v oddělení zoologickém. Prostudovala práci M. OVAZZA a R. TAUFFLIEB: *Les genitales femelles des Tabanides et leur importance en systématique* jako podklad pro určovací práce ovádů Olomouckého kraje. Vypracovala po stránce zoologické charakteristiku sběrných oblastí všech okresních museí v kraji. Dále zaopatřila podkladový materiál živočišné výroby pro chystanou výstavu »Na pomoc zemědělství«.

Preparátor J. Fabbris opravil 60 srnčích parohů a 20 jeleních, vyčistil a konservoval 40 krabic hmyzu a provedl desinfekci čtyř vitrin ptactva. Ve spolupráci se s. F. Dohnalem převezl přírodovědeckou sbírku ze zámku ve Šternberku do zámku na Úsově. — Soudruh R. Kudla dokončil první část prací na sestavení systematické sbírky lepidopterologické pro SLUKO.

Odbor věd o společnosti

● *Archeologické oddělení* (J. Skutil). Vedle vyřizování běžné agendy pokračovalo se v inventování Gottwaldovy sbírky, kde se dospělo k číslu 5734. Z nových nálezů nutno uvést: Žáci J. Kratochvíl a P. Pospíšil darovali na popud učitelky Boženy Kovářové podokrájový střep silnostěnné středověké nádoby se šikmými zrnovitými vpichy a nepravidelnými, mírně zvlněnými pásy, pocházející z Tabulového vrchu za nemocnicí v Olomouci. — Přerovské museum předalo archeologickému oddělení 54 kusů křemencové industrie a výrobních odštěpků z Býčí skály, pocházejících ze starších výkopů (asi z dob Teličkových od J. Kniese nebo od Františka Čupíka) a obsahujících jak několik pseudostaropaleolitických kusů (jaké vedly k dřív-

vějším mylným staropaleolitickým či mousterským klasifikacím této lokality), tak zejména čepelovitou industrií. I tato nevelká serie hruběkřemencové výroby (P 1117 až 1170/55) známé Wanklovy lokality, již posledně věnoval velkou monografii K. Absolon, nutí k úvaze o revizi celé otázky této lokality, která bývá mylně pokládána za prvou zjištěnou paleolitickou stanicí bývalé monarchie, jde-li o primární či sekundární provenienci těchto nálezů, již se bude jistě náš další pleistocenní archeologický výzkum zabývat. — Dodatečně nutno zaznamenati podle informací ředitele A. Zemánka zprávu, že ve Chválkovicích při kopání zákopů na jaře roku 1945 přišlo se v trati »Přední kruhy«, vlevo od silnice Sv. Kopeček, poblíž stožáru dálkové elektrické sítě, na poli Jana Zemánka (Selské náměstí čís. 34) na dvě popelnice, z nichž jedna byla rozbita a druhou si odnesl do Olomouce německý důstojník, při kopání dozírající. — Minulou zprávu o archeologických nálezech z Usóvska doplnil a popravil pilný někdejší archeolog z Dubicka, R. Hošek z Horní Cermné u Letohradu.

● *Zemědělské oddělení* (V. Burian). Referent připravil část materiálu pro výstavu *Na pomoc zemědělství*, provedl historický výzkum větrných mlýnů v okr. Přerov a konsultoval se zemědělským odborem ONV v Olomouci (agr. Košťál) o chovu ovcí na Hané a na statku Velká Bystřice v minulosti. Do sbírek oddělení byl získán dosud v kraji nevidovaný typ oracího háku z Horní Studénky (Jan Chládek).

● *Vojenské oddělení* (V. Burian). Referent dokončil tematický plán výstavy *Osvobození kraje Olomouckého Sovětskou armádou*, který byl projednán ve 3 pracovních schůzích výstavního výboru. Arch. V. Matula pracuje na instalačním plánu. Výstava byla obeslána bohatým kronikářským materiálem, jehož reprodukci provedla ústavní fotodílna (J. Jurýšek). Práce ve sbírkách pokračovaly podle plánu (H. Hradil).

● *Oddělení olomucian* (V. Burian). Do depositáře oddělení bylo přeneseno planetarium starého olomouckého orloje, dosud uložené v orlojové prostoře na radnici.

● *Lékařské oddělení*. Dr. Mořic Remiš daroval do sbírek úmrtní parte některých členů České akademie věd a umění a bibliografii prací olomouckých lékařů v 16.—18. stol.

● *Numismatické oddělení*. Od okresního národního výboru v Olomouci byl převzat hněvotínský nález stříbrných patnáctníků z 2. pol. 17. stol., o jehož obsahu podrobně referujeme na jiném místě.

● *Oddělení dějin dělnického hnutí* (R. Ohlídal) utřídilo listinný materiál, vztahující se k dějinám děl. hnutí, zainventovalo a popsal 130 dokumentárních snímků. Byla dále zahájena dotazníková akce pro získání přehledu materiálu musejního i archivního. Shromážděn také materiál, týkající se dolování v našem kraji. Referent připravil přednáškový cyklus »Revoluční tradice v Olomouckém kraji« a zajistil vhodné dokumentární filmy jako doplnění programu výstavy k 10. výročí osvobození kraje Sovětskou armádou.

● *Oddělení výstavby socialismu* (dr. V. Jocheman) vypracovalo plán krajského dokumentačního střediska a plán sběru materiálu, vztahujícího se k budování socialismu v našem kraji. Byl vypracován dále ediční plán. Referent spolupracoval dále na výstavě k 10. výročí osvobození kraje Sovětskou armádou.

● *Oddělení pro národopis* (dr. J. Kanyza) zainventovalo celkem 144 čísel a 54 čísla keramiky byla zkatologisována, dále přečíslováno 243 předmětů ze dřeva. Byla dále provedena instruktáž o sběru národopisného materiálu a vykonána 1 sběrná cesta se získáním 7 předmětů a 2 lidových písní. Vytříděny dřevěné hračky, uloženy obrázky na skle do nových regálů a vyprán a vyspraven 1 hanácký kroj.

● *Fotodílna* (J. Jurýšek). Byly provedeny fotoreprodukce obecních kronik pro připravovanou výstavu *Osvobození Olomouckého kraje Sovětskou armádou* těchto obcí: Chomoutov, Bělkovice, Slavonín, Horní Moštěnice, týkající se osvobození jme-

novaných obcí Sovětskou armádou v r. 1945. Reprodukce snímků osvobození města Hranic Sovětskou armádou. Fotoreprodukce z knihy »Valentini: Natur und Materialienkammer«. Snímky v terénu lesních polomů na Bruntálsku. Fotosnímky krystalů křemene. Reprodukce portrétů sovětských maršálů, kteří měli zásluhu o osvobození naší vlasti 10X. Foto modelu »Frývaldovská stávka« od ak. soch. R. Doležala. Fotodokumentace unikátních sbírkových kusů Trilobiti pro Sborník SLUKO. Fotoreprodukce knihy obrazové a tabulární části publikace W. Schriel: Die Geologie des Harzes (Hanover 1954). Fotoreprodukce obecních kronik v prostějovském museu: Dubany, Čechy n. H., Biskupice, Čechovice, Bedihošť, Výšovice, Ždětín, dále snímky pro propagaci práce jednotlivých odd. a depositářů v ústavě SLUKO a pokračování ve výstavbě hlav. budovy. Z negativů ing. Kšira byly udělány snímky pro Sborník SLUKO božích muk v okolí Olomouce.

Různé zprávy

Ředitel ústavu dr. J. Kanyz a vypracoval tematickou strukturu celé expozice Krajského musea, podle níž bude postupováno při budování nových instalací. — Poradní sbor měl 2 schůze. Na první dne 1. 3. 1955 byly probrány tematické struktury putovní výstavy »Na pomoc zemědělství« a výstavy k 10. výročí osvobození kraje Sovětskou armádou. Dne 29. 3. 1955 poradní sbor za přítomnosti arch. V. Hanka se zabýval otázkou přidělení prostor musea jednotlivým oddělením.

Nález mincí v Hněvotíně (okres Olomouc).

Na podzim r. 1946 při bourání usedlostí čp. 46 a 47 v Hněvotíně (o. Olomouc), na místě dnešního Kulturního domu, byla ve zdi domu čp. 47 objevena nádoba, obsahující mince. Nález uschoval ředitel školy Rudolf Albrecht, který údajně jednal s kustodem olomouckého musea o uložení v musejních sbírkách, avšak mince, prý pro svůj v systematické sbírce běžný charakter, nebyly přijaty. Část mincí byla již na místě nálezů rozebrána zájemci, další části bylo použito k výrobě kasety, ve které měly být mince presentovány jako příležitostný dar. V r. 1953 byl nález odevzdán veřejné bezpečnosti a uložen na MNV v Hněvotíně, od 17. 2. 1955 na ONV v Olomouci a teprve 11. 3. 1955 přešel do sbírek Krajského musea v Olomouci.

Dochovaná část nálezů obsahuje 301 stříbrný patnáctník Leopolda I., olomouckých biskupů Leopolda Viléma a Karla II. z Lichtenštejna z let 1659—1680. Mince zde byly uloženy nepochybně v roce tureckého nebezpečí 1683. Majitele domu byl tehdy Mořic Tropper (přip. r. 1655) nebo Pavel Kynl (přip. r. 1702). Mince jsou vesměs dobře zachované, většinou prohnuté od ražby na válcovacích strojích.

Nález obsahuje tyto mince (u všech hodnota patnáctník):

Čechy, Leopold I. (1657—1705), *Praha*, Krištof Margalík, 1664 (3); *Kutná Hora*, G. Hackl, 1660 (1).

Morava, biskupství Olomouc, Leopold Vilém (1637—1662), 1661 (1); Karel II. z Liechtensteina (1664—1695), 1675 (1).

Slezsko, Leopold I. (1657—1705), *Vratislav*, J. Hübner, 1660 (5), 1661 (13), 1662 (23), 1663 (15), 1664 (10); S. Hammerschmidt, 1664 (6); FBL, 1664 (1).

Dolní Rakousy, Leopold I. (1657—1705), *Videň*, 1659 (6), 1660 (1); A. Cetto, 1660 (3), 1661 (22), 1662 (19), 1663 (31), 1664 (33); F. Faber, 1675 (1).

Horní Rakousy, Leopold I. (1657—1705), *Neuburg na Innu*, B. Triangel, 1664 (2).

Štýrsko, Leopold I. (1657—1705), *Štýrský Hradec*, 1661 (1), 1663 (1), 1665 (1).

Uhry, Leopold I. (1657—1705), *Kremnica*, 1661 (4), 1662 (8), 1663 (15), 1664 (14), 1665 (14), 166? (1), 1674 (9), 1675 (20), 1676 (13), 1680 (1); *Bratislava*, G. Cetto, 1675 (2).*)

Václav Burian.

*) Revize, resp. určení některých ražeb provedeno v numismatickém oddělení Národního musea v Praze.

Činnost vlastivědných kroužků.

Kroužek pro anorganickou přírodu bude spolupracovat s olomouckou—odbočkou Geologické společnosti ČAV za vedení profesora dr Františka Němce z VSP v Olomouci tak, že přednáškové večery s referáty o geologických pracích a nové literatuře se budou konat každé první úterý v měsíci, kde budou také připraveny exkurse do terénu.

Kroužek pro archeologii a numismatiku měl společný večer dne 3. března s přednáškovým programem, jak uvedeno v odstavci o přednáškách.

Kroužek pro národopis měl schůzku dne 17. března.

Kroužek pro historii při KPD v Olomouci pracoval ve dnech 2., 9., 16., 23. a 30. III. O kroužku pro historii lékařství viz zvláštní zprávu.

Vlastivědný kroužek pro historii lékařství.

Stará tradice lékařského života v Olomouci vyvolala pochopitelně i zájem o historii lékařství, jak na potřebu jejího pěstování ukázal zde již dávno před válkou MUDr et RNDr M. Remeš a zejména v poslední době MUDr V. Zapletal z Brna. Programový článek Dr Zapletal o historii lékařského oddělení Krajského musea olomouckého v červnovém čísle našich Zpráv (čís. 37), došel vskutku živého ohlasu jak v kruzích lékařských (profesor Dr Gruss a profesor Dr Matoušek v Praze), tak i musejnických (Krajská musea v Plzni a v Karlových Varech), takže došlo potom 26. listopadu — díky porozumění Lékařské společnosti J. E. Purkyně v Olomouci a zejména jejích představitelů profesora Dr V. Vejdovského a profesora Dr J. Kabelíka — v rámci pravidelných schůzí společnosti ke zdařilému večeru historie lékařství se třemi přednáškami (viz Zprávy čís. 42). Dalším krokem po tomto zjištění olomouckého zájmu o historii lékařství bylo pak ustavení kroužku pro historii lékařství při našem musejním oddělení historie lékařství v rámci zakládání kroužků podle směrnic ministerstva kultury (sbírka instrukcí pro výkonné orgány národních výborů 1954, číslo 17, poř. čís. 219). Na pozvání musea se sešlo v knihovně oční kliniky státní fakultní nemocnice 15 účastníků (mezi dalšími omluvenými profesor Dr V. Vejdovský a Dr M. Remeš), kde ředitel Dr J. Kanyza spolu s Dr V. Zapletalem osvětlili význam zájmových kroužků a zejména tak speciálního kroužku, jako je olomoucký kroužek pro historii medicíny — asi prvního toho druhu v republice vůbec. Takto formálně ustavený kroužek si zvolil jednomyslně za vedoucího MUDr V. Zapletala z Brna a jeho zástupcem profesora Dr J. Kabelíka, funkci zapisovatele bude vykonávat podepsaný. V čilé debatě, kdy se hovořilo o vědecké a osvětové náplni a činnosti kroužku, se poznalo, že olomoučtí zájemci o historii medicíny mohou poskytnouti tolik zajímavých temat širokého rozsahu, že bude možno a vhodnější pořádati každého čtvrt roku hlavní přednáškové večery spolu s některou stávající lékařskou společností pro rozsah přednášek a zejména pro rozšíření myšlenky poslání kroužku v nejšířších kruzích lékařských. Vedle toho však budou pořádaný pracovní schůze pro speciální zájemce úzkých pracovních oborů měsíčně anebo každého druhého měsíce. Rozsah působnosti kroužku bude velice pružný. Tak bude ještě před prázdninami podobná pracovní porada s přednáškou profesora Dr Šantavého o životě a díle pařížského lékaře MUDr J. Marka ze Slatinic a MUDr J. Obermajera z Brna o lékařských a vůbec medicínských motivech na medailích a v rámci biologické společnosti přednáška o prehistorii potravin. Pro podzimní seznam jsou zajištěny přednášky docenta MUDr Šimka o historii orthodencie a o historii alkoholismu (MUDr Wiedermannová), MUDr V. Zapletal o olomouckých lékařích a j. Data těchto přednášek budou závčas oznámena jak ve Zprávách, které budou přinášeti informace o kroužku, tak i v lékařských listech, jakož i pozvánkami. Mnohé z těchto přednášek bude naopak nutno zpopularisovat i v prostředí mimolékařském. Další debata této ustavující schůzky, zabývající se na příklad otázkou zachraňování materiálu jak spisovného, tak i knižního a instrumentářem, i žádost, aby na příklad někteří lékaři byli seznámeni s technikou archivního výzkumu a pod., ukázala, kolik je naléhavých potřeb

tohoto neprávem zanedbávaného odvětví, ale zejména v přední řadě také ukázala, jak je zájem o tak zdánlivě odlehlé thema, jako je právě historie medicíny, živý a vážený. Olomoucká schůze také slibně ukázala, že kroužek bude jistě dobře prosperovati a není pochyby, že najde jistě i v jiných našich kulturních střediscích následovníky.

Dr Josef Skutil.

Přednášková činnost.

1. března Dr Josef Skutil přednášel v Geologicko-mineralogické společnosti v Olomouci na thema »Staré paleolitické nálezy na Moravě«. 2. března Dr J. Kanyza provedl instruktáž pro knihovníky lidových knihoven okresu litovelského o knize K. Ptáčníka »Ročník jedenadvacet«. 3. března na společném shromáždění vlastivědného kroužku pro archeologii a numismatiku přednášel akademický sochař Jan Tříška o medailérské činnosti O. Spaniela a Dr J. Skutil o starých nálezech gallských mincí v našem kraji. 11. března Dr B. Šula přednášel pro Čs. společnost pro šíření vědeckých a politických znalostí v Olomouci na thema »Květiny a jejich pěstování«. 17. března v národopisném kroužku promítal M. Roháč barevné filmy a hovořil o zachycování dokumentů na barevný film. 22. března přednášel Dr J. Kanyza v závodním klubu OZJW v Prostějově o lidovém umění na Hané a O. Lenhart při té příležitosti promítl náš barevný dokumentární film o vázání šátků. 26. března přednášel Dr J. Kanyza v Týně nad Bečvou o životě poddaného lidu na panství helštýnském (s demonstrací musejního materiálu a četbou úryvků ze smolných knih lipenských).

ROH

● Rozhodnutím ústředí byla odborová organizace Studijního a lidovému ústavu kraje Olomouckého bohužel znovu přeřazena ze Svazu zaměstnanců v umění a kultuře ke Svazu zaměstnanců veřejné správy a justice. Jako úseky budou nyní při ZR SLUKO: Krajská zoologická zahrada, Oblastní hvězdárna v Olomouci, Krajská galerie a Krajská lidová knihovna. Rozhodnutí bylo zdůvodněno tím, že Svaz zaměstnanců v umění a kultuře bude sdružovat pouze zaměstnance ústředně spravovaných institucí. ZR SLUKO toto rozhodnutí neuvítala kladně.

● V našich Zprávách č. 45 jsme uvedli, že předseda ZR dr Vl. Strnad se účastnil týdenního školení ROH v Hrazanech. Získané poznatky použil na deseti-minutovce, kde vyložil současné úkoly ROH, a při první lekci školení členů ZR SLUKO dne 29. března t. r., kde přednášel na thema: *Základní postavení a úloha odborů při budování socialismu.*

● Aby ZR podnítila socialistické soutěžení na ústavu a v přidružených složkách, navrhla systém při oceňování práce jednotlivých zaměstnanců. Výsledný počet bodů bude rozhodující při udělování titulu nejlepšího pracovníka a při udělování výkonnostních odměn. Posouzení kvality práce provede ZR v součinnosti s ředitelstvím ústavu a výsledky hodnocení pracovníků za I. čtvrtletí 1955 budou veřejně oznámeny.

● Vzhledem k tomu, že bylo třeba ustanovit náhradníky za odcházejícího s. Žáka a za jednatele (mateřská dovolená), byli dne 15. března t. r. řádnou volbou zvoleni do ZR SLUKO tito náhradníci: s. Šperling (funkce jednatele), s. Ohlídal (ref. kulturně propagační), s. Juryšek (ref. práce a mzdy) a s. Sládek (pokladník).